

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-07 nr. 196

28 martie 2022

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

A V I Z

la proiectul de lege pentru fondarea Parcului Național
„Nistrul de Jos” și modificarea Legii nr. 1538/1998 privind
fondul ariilor naturale protejate de stat
(nr. 70 din 09.03.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova și aprobat prin Hotărârea nr. 144/2022 în conformitate cu prevederile art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit Notei informative, prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare fondarea celui de-al doilea Parc Național „Nistrul de Jos” și modificarea Legii nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat, în vederea asigurării măsurilor de conservare, protecție și gestionare durabilă a ecosistemelor din zona viitorului parc național în contextul impactului major antropogen și lipsa unui cadru instituțional adecvat, care ar permite desfășurarea unor programe de revitalizare și dezvoltare a zonei date atât sub aspect economic, turistic, cât și sub aspect cultural, științific și de cercetare. Astfel, fondarea Parcului Național „Nistrul de Jos”, va contribui la asigurarea desfășurării cercetărilor științifice privind reproducerea, răspândirea, cultivarea/creșterea, aclimatizarea speciilor de plante și animale dispărute, critic periclitare, periclitare, vulnerabile, rare și nedeterminate de pe teritoriul Republicii Moldova.

3. Este de menționat că, proiectul dat a fost elaborat și în scopul realizării acțiunii 15.2.2. „Fondarea Parcului Național „Nistrul de Jos””

din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021, dar și a acțiunii nr.82 din Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 301/2014: „82. Crearea Parcului național „Nistrul de Jos” și instituirea regimului special pentru ecosistemele de valoare și pădurile naturale vechi”, cu termenul de realizare – anul 2023.

4. În vederea corespunderii prevederilor art. 90 alin.(1) din Legea nr. 1538/1998, care stabilește că finanțarea parcurilor naționale se face de la bugetul de stat, inclusiv din venituri colectate, și din alte mijloace, potrivit art.2 din proiect, Parcul Național „Nistrul de Jos” urmează a fi finanțat din bugetul de stat și din alte surse neinterzise de legislație. Acesta se va subordona autorității administrației publice centrale pentru protecția mediului și administrarea resurselor naturale, adică Ministerului Mediului.

În acest sens, potrivit Notei informative, în Legea bugetului de stat pentru anul 2022, nr. 205/ 2021 în anexa nr. 3 la cheltuielile aprobate pentru Ministerul Mediului, la capitolul „Protecția și conservarea biodiversității” este prevăzută suma de 17668,9 mii lei, din care 2000,0 mii lei sunt pentru fondarea Parcului Național „Nistrul de jos”.

II. Obiecții de conținut și tehnică legislativă

5. În conformitate cu prevederile alineatelor (4) și (5) al art.63 din Legea nr.100/2017, în cazul adoptării, aprobării sau emiterii unui act normativ ce presupune modificarea ulterioară a altor acte normative, *modificările respective se includ, în ordine cronologică, într-un proiect separat de modificare a cadrului normativ conex, care se prezintă împreună cu proiectul actului normativ de bază, sau se includ în dispozițiile tranzitorii ale actului normativ de bază. Iar în cazul în care proiectul de modificare a cadrului normativ conex, prevăzut la alin.(4), nu poate fi prezentat odată cu proiectul actului normativ de bază, acesta va fi prezentat nu mai târziu de 6 luni de la data adoptării, aprobării sau elaborării actului de bază, dacă în dispozițiile finale ale acestuia nu este indicat un alt termen.*

În această ordine de idei, semnalăm că Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat este o lege organică și conform cerințelor de tehnică-legislativă, nicidecum nu poate fi modificată printr-o lege ordinară, pe când fondarea de rezervații științifice, parcuri naționale, rezervații ale biosferei, grădini dendrologice și grădini zoologice ș.a., în temeiul art. 12 lit.d) din Legea nr.1538/1998 se realizează de către Parlament prin adoptarea de acte cu privire la fondarea acestora precum: legi organice (ex: Legea nr.251/2008 privind constituirea Rezervației cultural-naturale “Orheiul Vechi”), legi ordinare (ex: Legea nr. 132/2018 privind fondarea Rezervației biosferei “Prutul de

Jos”), sau hotărîri de Parlament (ex: Hotărîrea nr. 201/2013 privind fondarea Parcului Național “Orhei”).

Domeniile rezervate legii organice sunt expres enumerate în art.72 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova și art. 10 alin.(3) din Legea nr.100/2017, iar domeniile care nu sunt rezervate legilor organice aparțin legilor ordinare, care intervin în orice domeniu al relațiilor sociale (art.11 din Legea nr.100/2017), iar hotărîrile Parlamentului se adoptă pentru reglementarea altor domenii care nu necesită adoptare de legi. (art.12 lit. c) din Legea nr.100/2017).

În mod corespunzător, în situația de referință, considerăm oportun ca proiectul de lege vizat:

- să fie divizat în două proiecte: unul care va reglementa fondarea Parcului Național „Nistrul de Jos” și altul care va conține modificări la Legea nr. 1538/1998;

- sau, reieșind din decizia Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător în susținerea promovării unui singur proiect de lege, este necesar ca *în clauza de adoptare a actului normativ, în propoziția care cuprinde denumirea autorității publice emitente, decizia de adoptare și categoria actului să se substituie sintagma “lege ordinară” cu sintagma “lege organică”.*

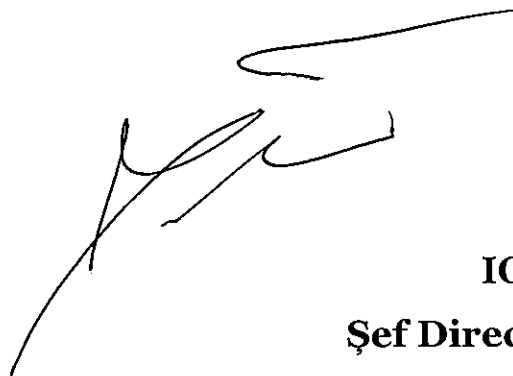
Astfel, menționăm că proiectul de lege este întocmit cu încălcarea principiului respectării ierarhiei actelor normative, consacrat la art. 3 alin. (1) lit. f) și alin. (4) din Legea nr. 100/2017, potrivit căruia, actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune.

6. În contextul modificărilor propuse pentru art.31 din Legea nr. 1538/1998, reiterăm că Parcul Național “Orhei” cu suprafața de 33792,09 ha, își va schimba statutul de instituție de cercetări științifică în statut de instituție publică, fapt pentru care vor fi necesare modificări ale actelor secundare.

7. La fel, subliniem că potrivit art.7 alin.(3) din Legea nr. 1538/1998, *în fondul ariilor protejate pot fi incluse și terenuri private, luate sub protecția statului, ele rămânând proprietatea titularilor de terenuri private. Delimitarea drepturilor și obligațiilor fiecărei părți se stabilește conform unui regulament special.* Iar art. 20 alin. (2) din aceeași lege prevede expres că, *în cazul când în componența parcului național se includ terenuri private, titularilor funciari li se propun terenuri similare sau o compensație bănească. Cheltuielile aferente reorientării gospodăririi terenurilor private, precum și veniturile ratate vor fi reparate de stat.* În acest sens, în Nota informativă se menționează că proiectul de lege a fost consultat cu autoritățile publice din localitățile incluse în cadrul Parcului Național „Nistrul de Jos”, fiind oferite surse financiare în valoare totală de 700 mii lei, iar veniturile ratate și reparate

de stat în caz de expropriere a terenurilor private vor fi efectuate în conformitate cu Legea nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999.

În concluzie, relevăm că propunerea legislativă urmează a fi reanalizată, ținându-se cont de obiecțiile prezentului aviz.

ION CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex. E. Crețu
Tel. 820-588